

Aan de woordvoerders asiel van de Kamercommissie
voor Justitie en Veiligheid

Landelijk Bureau

Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
Helpdesk (020) 346 72 50
Fax (020) 617 81 55
www.vluchtelingenwerk.nl
info@vluchtelingenwerk.nl

datum 2 maart 2018
betreft AO JBZ Raad van 7 maart

ons kenmerk O2.2 18-037.BW

Geachte woordvoerders,

Ten behoeve van het AO JBZ-Raad van 7 maart 2018 wil VluchtelingenWerk Nederland u graag het volgende meegeven.

Voortgang onderhandelingen GEAS

Tijdens het laatste AO JBZ Raad, op 24 januari 2018, besprak uw commissie met de staatssecretaris de voortgang van de onderhandelingen inzake GEAS en meer in het bijzonder de onderhandelingen over het concept 'veilig derde land' uit de Procedureverordening.

Procedureverordening

Op dit moment wordt zowel in de Raad (op werkgroepniveau) als in het Europees Parlement (binnen de LIBE commissie) onderhandeld over de voorgestelde Procedureverordening. VluchtelingenWerk is verheugd dat de staatssecretaris tijdens het laatste AO JBZ Raad bevestigd heeft dat een derde land alleen veilig wordt geacht als het een asielzoeker alle rechten uit het Vluchtelingenverdrag, inclusief gezinshereniging, garandeert. De staatssecretaris geeft echter aan dat dit kan op grond van het VN Vluchtelingenverdrag of op basis van een eigen nationale procedure. Voor VluchtelingenWerk is het essentieel dat een derde land alleen veilig wordt geacht wanneer het Vluchtelingenverdrag is ondertekend. Het Vluchtelingenverdrag is immers het eerste en enige mondiale verdrag dat de bescherming van vluchtelingen waarborgt.

Kan de staatssecretaris aangeven hoe hij, als hij het onnodig vindt dat een land partij is bij het Vluchtelingenverdrag, gaat toetsen hoe voldaan wordt aan de materiële normen uit het verdrag?

VluchtelingenWerk ziet verder aanleiding om nadere opmerkingen te maken met betrekking tot het standpunt van de staatssecretaris over de band die er tussen asielzoeker en veilig derde land moet bestaan. In haar eerdere brief (d.d. 19 januari 2018) over dit onderwerp heeft VluchtelingenWerk opgeroepen een asielaanvraag alleen af te wijzen op basis van het bestaan van een veilig derde land als er een reële band bestaat tussen asielzoeker en dat land. Tijdens het laatste AO JBZ Raad stelde de staatssecretaris dat doorreis door een derde land voldoende is voor het hebben van een dergelijke band.

VluchtelingenWerk wijst erop dat UNHCR al decennialang hetzelfde standpunt inneemt over de invulling van het concept 'veilig derde land' en meer specifiek de band die tussen asielzoeker en veilig derde land moet bestaan.¹ Zo schreef UNHCR in 2010 dat alleen transit onvoldoende is om het concept 'veilig derde land' te kunnen toepassen². In een eerdere publicatie uit 2003 omschreef UNHCR als 'best practice' dat de volgende elementen gebruikt konden worden om vast te stellen of er tussen asielzoeker en veilig derde land een reële band bestaat: *"Examples of meaningful links include family connections, cultural ties, knowledge of the language, the possession of a residence permit, the applicant's previous period of residence in the other State, and any other connections that would expedite or enhance the prospects of integration."*³

Het huidige Nederlandse beleid is in overeenstemming met deze aanbevelingen van UNHCR. Op dit moment staat in paragraaf C2.6.3 van de Vreemdelingscirculaire dat er in ieder geval een band tussen vreemdeling en derde land bestaat als de echtgenoot/partner van de vreemdeling de nationaliteit van dat land heeft; in dat land eerstelijns/directe familie woonachtig is met wie nog contact is; de vreemdeling eerder in dat land heeft verbleven.

- 1 Zie oa. UNHCR Ex. Com Conclusie no. 15 (XXX) 1979 onder h (iv) en UNHCR Ex. Com. Subcom. On International Protection, Background Note on the Safe Country Concept, 1991, para. 15
- 2 Zie *UNHCR comments on the European Commission's proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on minimum standards on procedures in Member States for granting and withdrawing international protection (COM(2009)554, 21 October 2009)*, August 2010, available at: <http://www.refworld.org/docid/4c63ebd32.html>
- 3 UNHCR) *Secondary Refugee Movements and the Return of Asylum Seekers to Third Countries: The Meaning of Effective Protection*, February 2003, PPLA/2003/01, pagina 90, available at: <http://www.refworld.org/docid/3f4de85d4.html>

VluchtelingenWerk verzoekt de staatssecretaris te bevestigen dat het Nederlandse standpunt bij de onderhandelingen in de Europese Raad over het 'veilig derde land' in de Procedureverordening in overeenstemming is met het standpunt van UNHCR en het huidige beleid, en dat doorreis derhalve niet voldoende is voor het aannemen van een band tussen de asielzoeker en het derde land.

Dublinverordening

Onder het Bulgaarse voorzitterschap zijn nieuwe tekstvoorstellen ten aanzien van de voorgestelde hervormde Dublinverordening besproken binnen de werkgroep 'friends of the presidency'. Zo wordt er onder meer gesproken over de introductie van een pré-Dublin ontvankelijkheidsprocedure die afhankelijk van de mate van de migratiedruk op een lidstaat, verplicht zal moeten worden uitgevoerd. Het is thans zeer onduidelijk wat deze voorstellen in de praktijk betekenen.

Vluchtelingenwerk maakt zich zorgen over het pleidooi van leden van uw kamer voor strafrechtelijke sancties voor asielzoekers die doorreizen binnen de EU. Wij zijn van mening dat het collectieve Europese falen van het Dublinsysteem niet op de individuele vluchteling afgewenteld mag worden.

VluchtelingenWerk wijst in dit verband op haar notitie 'CARA model' waarin zij, evenals het Europees Parlement, pleit voor een geheel andere benadering van Dublin-problematiek, die bestaat uit een verdeelsleutel en eerlijke distributie van asielzoekers over de gehele EU.⁴

VluchtelingenWerk roept op om bij de lopende onderhandelingen over de Dublin-verordening effectieve bescherming van vluchtelingen en solidariteit tussen lidstaten centraal te stellen.

Libië

VluchtelingenWerk uitte in haar laatste brief zorgen over de situatie van migranten in Libië, mede omdat onvoldoende vast kan worden gesteld of het gaat om vluchtelingen die bescherming behoren te krijgen. De staatssecretaris stelde tijdens het AO JBZ Raad op 24 januari jl. dat de "realiteit is dat zich weinig mensen voor asielbescherming melden bij UNHCR omdat ze zelf ook wel weten dat ze daar niet voor in aanmerking komen. Hun oogmerk om de gevaarlijke route vanaf Libië te nemen was vaak een andere: om hier een beter bestaan op te bouwen."

⁴ https://www.vluchtelingenwerk.nl/sites/public/u2243/CARA_NL_lowres.pdf

Echter, uit cijfers van UNHCR van eind januari, begin februari 2018 blijkt dat UNHCR in totaal 46.730 vluchtelingen heeft geregistreerd in Libië.⁵ De grootste groep (22.313 mensen) heeft de Syrische nationaliteit, gevolgd door Palestijnen en Eritreeërs. Van deze groep is volgens UNHCR voor slechts 1612 mensen een duurzame oplossing gevonden: 401 personen zijn voorgedragen voor hervestiging, 897 personen zijn geëvacueerd naar Niger, 312 naar Italië en 2 naar Roemenië.⁶ De UNCHR heeft in december 2017 de oproep gedaan aan EU lidstaten om met spoed 1300 plekken beschikbaar te maken voor hervestiging⁷.

Afgezien van de bijna 50.000 vluchtelingen die in Libië zitten (waarvan voor slechts 3,5% een duurzame oplossing is gevonden), zijn er nog veel mensen die wel bescherming behoeven maar deze niet (kunnen) krijgen omdat zij in detentiecentra zitten buiten het bereik van organisaties als UNHCR en IOM. Nu in deze detentiecentra ook door de Libische kustwacht ondergeschepte migranten worden vastgehouden en Nederland, via de EU, deze kustwacht steunt, blijft de vraag zich opdringen in hoeverre Nederland medeverantwoordelijkheid is voor de detentieomstandigheden en de onmogelijkheid om vanuit detentie bescherming te vragen en te krijgen.⁸

VluchtelingenWerk hoort graag van de staatssecretaris of Nederland, naast het bestaande quotum voor hervestiging, ook vluchtelingen uit Libië over zal nemen?

Hoogachtend,

Dorine Manson,
Bestuursvoorzitter

5 [UNHCR Libya update 27 January-2 February 2018](https://reliefweb.int/report/libya/unhcr-flash-update-libya-27-january-2-february-2018), te vinden op <https://reliefweb.int/report/libya/unhcr-flash-update-libya-27-january-2-february-2018>

6 Zie bericht op twitter van UNHCR Libya d.d. 20 februari 2018, <https://twitter.com/unhcrlibya>

7 RESETTLEMENT FLASH APPEAL*

VULNERABLE PERSONS OF CONCERN EVACUATED FROM LIBYA, zie bijlage

8 Zie ook het artikel uit 'At French Outpost in African Migrant Hub, Asylum for a Select Few' uit de New York Times d.d. 25 februari 2018, met de passage: "Some of the Libyan camps are run by smugglers and their associated militias, and others by the government, such as it is. But regardless of who runs them, they are essentially concentration camps, officials say, and there is no distinction made between political refugees and migrants." Zie: <https://www.nytimes.com/2018/02/25/world/africa/france-africa-migrants-asylum-niger.html?hpw&rref=world&action=click&pgtype=Homepage&module=well-region®ion=bottom-well&WT.nav=bottom-well>